

Kázání: 178. Jestli tak, proč tohle já?



Kázání

Jestli tak, proč tohle já?

1. čtení: 1. Mojžíšova 25, 19 - 34

19 Toto je rodopis Abrahamova syna Izáka: Abraham zplodil Izáka.

20 Izákovi bylo čtyřicet let, když si vzal za ženu Rebeku, dceru Aramejce Betúela z Rovin aramských, sestru Aramejce Lábana.

21 Izák prosil Hospodina za svou ženu, protože byla neplodná. Hospodin jeho prosby přijal, a jeho žena Rebeka otěhotněla.

22 Děti se však začaly v jejím těle strkat. Tu řekla: „Je-li tomu tak, co mě čeká?“ A šla se dotázat Hospodina.

23 Hospodin jí řekl: „Ve tvém životě jsou dva pronárody. Oba národy se rozejdou, jen co z tebe vyjdou. Jeden národ bude zdatnější než druhý, bezpočetný bude sloužit počtem skrovnějšímu.“

24 Potom se naplnily dny, kdy měla родit. A hle, v jejím životě byla dvojčata.

25 První vyšel celý červenohnědý a chlupatý jako kožíšek; toho pojmenovali Ezau.

26 Potom vyšel jeho bratr a rukou držel Ezaua za patu; ten dostal jméno Jákob. Při jejich narození bylo Izákovi šedesát let.

27 Když chlapci dospěli, stal se Ezau mužem znalým lovu, mužem pole, kdežto Jákob byl muž bezúhonný a sídlil ve stanech.

28 Izák miloval Ezaua, protože z lovu měl co do úst, kdežto Rebeka milovala Jákoba.

29 Jákob jednou připravil krmi. Tu přišel Ezau z pole znavený

30 a řekl Jákobovi: „Dej mi zhltnout trochu toho červeného, toho krvavého, jsem znaven k smrti.“

Proto se jmenuje Edóm (to je Červený).

31 Jákob však řekl: „Prodej mi dnes své prvorozenství!“

32 Ezau na to odvětil: „Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!“

33 Jákob řekl: „Odpřísáhni mi to dnes.“ A on mu to odpřísáhl, a tak své prvorozenství prodal Jákobovi.

34 Jákob dal pak Ezauovi chléb a čočkovou krmí. Ten pojedl, napil se, vstal a odešel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím.

2. čtení: Jakub 1, 2 - 4

2 Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí rozličné zkoušky.

3 Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti.

4 A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků.

Sestry a bratři, narodil jsem se v době uhelné. V naší obci nebyl plyn a dřevěné pelety nebo tepelná čerpadla byly ještě dalekou hudbou budoucnosti. Uhlí jsme si vždycky nechali vysypat na hromadu přímo ve vratech, odkud to bylo k okénku do sklepa nejbližší. Pak už nezbývalo než vzít do ruky lopatu uhelku a hromadu vlastní silou okénkem do sklepa postupně přemístit.

Jednou, když zase uhlí dorazilo, vrátil jsem se z práce nějak později, přešel hromadu, která bránila v přístupu domů, ale skládat černé zlato do sklepa už se mi takhle navečer nechtělo. Odložil jsem nepříliš povznášející práci na příští den. O nic nešlo, manželka ráno nikam jít nemusela, čekala doma naše první dítě, hromada uhlí nikomu překážet nebude.

Samozřejmě, že se dcera rozhodla přijít na svět právě tuhle noc. Aby se Pavla dostala do sanitky, musela nejprve překonat černou hromadu ve vratech. Nutno podotknout, že jsem jí v přechodu přes kopec galantně pomáhal.

Na rozloučenou u sanitky mě nenapadlo říct nic lepšího, než „buď statečná“. To víte, první dítě, navíc otcové v socialistickém zdravotnictví neměli v porodnicích co pohledávat. Vůbec bych se nedivil, kdyby si cestou do porodnice tenkrát jen tak pro sebe posteskla: „Jestli je to tak, proč já?“

Právě tak si to pro sebe řekla Rebeka. Nemusela sice lézt přes hromadu uhlí, neboť nežila v době uhelné, zakusila si ale své. Její těhotenství nebylo vůbec snadné, protože se v jejím mateřském těle vzájemně mydlili dva ještě nenarození kluci. To ještě nevěděla, že nosí soupeřící dvojčata.

Hebrejsky si sama pro sebe Rebeka řekla doslova: „Jestli tak, proč tohle já?“ Stručný povzdech, kterému na rozdíl od mužů asi každá matka rozumí.

Jelikož ovšem Bibli do češtiny překládali vždycky jenom chlapi, je docela znát, jak jim tohle základní ženské srozumění chybí. Ekumenický překlad například povzdech formuluje slovy: „Je-li tomu tak, co mě čeká?“ a překlad Bible 21: „Proč se mi tohle děje?“

Myslím, že jsou obě varianty překladu trošku vedle, snaží se Rebekčin povzdech nějak racionalizovat, nějak logicky umístit ve struktuře děje. Jenže povzdech je povzdech. „Jestli tak, proč tohle já?“ Jestli je můj úděl jako těhotné ženy, budoucí rodičky a posléze matky takhle těžký a vyčerpávající, pak ve vzduchu visí otázka „proč tohle já?“. Tohle my chlapi jen těžko pochopíme, jelikož jsme nic takového nikdy nezažili.

Sestry a bratři, dnes sice nemáme Den matek ani MDŽ, nicméně tak nějak to vyšlo, že nelehké postavení ženy, které naznačuje Rebeka v dnešním čtení, nemůžeme nezmínit. Ani v dnešní době u nás není všechno uspořádáno skutečně férově.

Důvod je prostý. V parlamentu sedí naprostou většinou muži z doby uhelné a zákony tomu odpovídají. Mateřská je sice fajn, ale nedostatek míst ve školkách ženám nedovolí, aby pokračovaly ve své práci, případně si zvyšovaly kvalifikaci.

Někteří poslanci stále dokola omílají předpotopní pravidlo, že žena má být s dětmi doma, u plotny, že to tak je nejlepší. Samozřejmě je, ovšem jenom pro chlapy. Že mají potom ženy nižší možnosti uplatnění, nižší zastoupení ve strukturách, kde se rozhoduje, nižší výdělky a nižší důchody, většinu mužů nepálí.

Není divu, že si potom leckterá žena povzdechne podobně jako Rebeka: „Jestli tak, proč tohle já?“ Pochopit, jaký má tenhle neférový systém vlastně smysl, je takřka nemožné.

To Rebeka byla přece jenom v trochu jiné situaci. Pro vysvětlení, proč má to těhotenství tak těžké a jaký to má v posledu smysl, se šla dotázat Hospodina.

V textu nečteme, kam se šla dotázat, nejspíš do nějaké svatyně, kde byl nějaký „vidoucí“, jak se předchůdcům pozdějších proroků říkávalo. Vidoucí viděl, co se běžně nevidí, takříkajíc až do nebe, kde se ví, jak známo, všechno předem. A protože tihle vidoucí bývali také schopnými básníky, dostala Rebeka odpověď rovnou ve verších.

Dřív, než si řekneme, co Rebece vidoucí řekl, rád bych se na chvíli zastavil u toho, jak se šla dotázat Hospodina. Něco na tomhle dotazování je. Když nám není zrovna do zpěvu, když to máme těžké a neodbytně se vtírá otázka „jestli tak, proč tohle já?“, stojí za to stavit se u Hospodina a zeptat se.

Jelikož dneska už na vidoucího nenarazíte, nezbyvá nic jiného, než se vidoucím stát sám sobě. Jde o to dát si tu práci a snažit se vidět dál, než je obvyklé. Nebo jinak: snažit se na svou situaci pohlédnout Božíma očima, tak nějak z nadhledu. To se pak leccos najednou jeví docela jinak.

Rebeka se dozvěděla, že porodí dvojčata, z nichž vzejdou dva národy. Nesnadné těhotenství, kterým si procházela, dostalo smysl. Podobně v době novozákonní, kdy první křesťané zažívali nepřátelství a útisk, snaží se Jakub ve své epištole vidět dál, než bývá ve zkouškách obvyklé.

Dochází k přesvědčení, že smysl toho všeho spočívá v příležitosti upevnit víru, zlepšit vytrvalost a podílet se na skutcích, neboli pomáhat druhým.

Prostě když si člověk v době nepohody a strádání najde čas zajít za Hospodinem, může všechno vidět jinak, z jiného úhlu, může v tom, čím si prochází, najít smysl.

Kdybychom žádnými zkouškami neprocházeli, obávám se, nic moc by po nás nezůstalo. Po Rebece by nezůstaly národy a po nás zase žádné stopy důvěry, naděje ani lásky.

Vraťme se ale k Rebece, která, když se „naplnily dny“, porodila dvojčata Ezaua a Jákoba. Jak se tihle dva spolu rvali už v době těhotenství, tak pokračovali i při vlastním porodu. Nelítostný závod o to, kdo bude první venku. Vyhrál Ezau. Jákob se ale nechtěl jen tak vzdát, držel svého brácha za patu, jakoby ho chtěl zastavit.

Svět je v tomhle směru prostě nespravedlivý. Vždycky je někdo první a někdo poslední. Vždycky někdo v dravé soutěži, které se říká život, vyhrává a někdo je poražený. Nemáme všichni stejné

zázemí, stejné schopnosti, stejné příležitosti, stejné štěstí. S tím se nedá nic moc dělat.

I když něco přece jen ano. Záleží na prioritách společnosti, v níž žijeme. Zda chceme vytvářet přívětivé zázemí těm, kdo přicházejí z narušených poměrů, zda umožníme, aby každý mohl své schopnosti uplatnit, zda vytváříme nové příležitosti, zda jsme solidární s těmi, kdo neměli štěstí.

Jákob se narodil do rodiny nomádky pastevců a nic z toho, co jsem právě vyjmenoval, mu nemohl nikdo poskytnout. Byl z toho frustrovaný, protože narodit se o pár okamžiků později jako druhý je prostě pech. Nic naplat, prvorozený je vítěz, jen on může jednou převzít pozici náčelníka rodu, který rozhoduje, jen on bude dědit.

Jákob byl vinou svého opožděného narození vehnán do úzkých. Nehodlá se s tím smířit. Celé dětství a mládí kuje pikle, jak osud změnit. Až jednou se naskytne příležitost. Ezau přijde unavený a hladový z lovu a za misku čočkové kaše, připravenou Jákobem, se svého prvorozenství vzdá.

Zřejmě tuhle směnu nepovažoval za nic „směroplatného“, protože u toho nebyl otec, který by převod musel samozřejmě odsouhlasit. Pro Jákoba to byl po tom, kdy držel při porodu bratra za patu, další chvat, kterým chtěl postupně Ezaua, obrazně řečeno, jednou provždy přepřát.

Sestry a bratři, jedno úsloví praví, že zoufalí lidé dělají zoufalé věci. To je Jákobův případ. Nezachoval se hezky, jednal vyloženě podle. Zajímavé je, že nikde nečteme, že by ho snad Hospodin odsoudil a zavrhnul. Zůstal Jákobovi nablízku ne snad, že by Jákobovo jednání schvaloval, ale navzdory tomu. Takový Bůh je.

Neznamená to ovšem, že bylo všechno v pořádku. Jákobovi se jeho jednání nakonec vrátilo stejným způsobem odjinud. Byl podveden vlastním strýcem a poté musel podstoupit vysilující noční souboj s tajemnou postavou u potoka Jabok. Tam se v něm něco zlomilo a stal se jiným člověkem. Usmířil se s bratrem a stal se praotcem Božího lidu.

Smysl našich zápasů a zkoušek může být právě v tom, že je to příležitost se změnit, že z toho všeho nepohodlí vznikne něco nového nadějnějšího. Rebeka se stala pramatí dvou národů a první křesťané vnesli do světa nové převratné hodnoty, jako jsou láska k bližnímu, ať už je to kdokoli, nebo rovnost všech lidí bez rozdílu.

Je jen škoda, že jsme si, my lidé 21. století, tyto hodnoty stále ještě úplně neosvojili a v mnoha ohledech stále pokulháváme. Není potom divu, že se dosud ozývají povzdechy všelijak znevýhodněných, opomenutých a sobě samým na pospas ponechaných lidí ve stylu: „Jestli tak, proč tohle já?“

Je na nás všech, na církvích a na celé společnosti, aby se podobných povzdechů ozývalo co nejméně.

PeČ

SPCH 16. 7. 2023

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)